

Čas a změna

Ladislav Hejdlánek

This is a part of the original document:

[2019](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2019](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 14. 3. 2019
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 14. 3. 2019

Čas a změna

Dnes už nemůžeme dát za pravdu Aristotelovi, že o tom, co se mění, není možné žádné vědění; dnes už mluvíme o řadě zákonů pohybu, víme, jakým působením pohyb vzniká a jakým způsobem se mění, zrychluje nebo zpomaluje atd. Ostatně sám Aristotelés se přece věnoval důkladnému studiu a rozlišování různých druhů pohybů, jenže byl přesvědčen, že všude, kde jde o pohyb, je v pohybu něco, co v pohybu zůstává beze změny; čili jinak, to, „co“ se mění, se nemění. Změna probíhá jen na povrchu, ale musí mít nějakého nositele. Vlastně až v době zcela nedávné byli aspoň někteří odborníci nuceni uznat a vzít na vědomí, že jsou možné i změny, které takového nositele nemají, ale jsou to jakoby změny „ničeho“ – nicméně určitě „jsou“, „dějí se“. A tak se problém změny a času vlastně klade, ba vnucuje znovu: jak se to má s časem takových změn, které probíhají bez vazby na jakékoli „něco“? Je možné – spolu se Sofoklem – říci, že čas „rodí“ i takové změny bez nositele?

(Písek, 190314-3.)